

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.
Dopisi se pošiljajo urednistvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtulce, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Memento.

Danes se torej začne dan obračuna. Že dolgo ni javnost s tako pozornostjo čakala zasedanja kranjskega dež. zbora kakor sedaj. Zato pa je tudi za ves nadaljni razvoj dogodkov največjega pomena, kako bodo napredni poslanci s klerikalno stranko obračunali.

Priznati se mora, da je klerikalna stranka po vseh zadnjih dogodkih tako uničena, da je treba le par resnih nastopov in nastane po vsej deželi velik preobrat. Vsaka popustljivost in neodločnost se bo maščevala ne le na narodno napredni stranki — ampak bo vzbudila vihar nevolje povsod, kjer čakajo rešitve!

Hitro je šlo s klerikalci nizdolu. Ošabna prevzetnost in brezobzirnost se je maščevala. Čim višje so stali tem nižje padejo.

Par spominov.
Danes je eno leto, ko se je vršila v Ljubljani druga volitev za posl. Reiserja in Ribnikarja, ki ju je klerikalna oholost, kot pravilno izvoljevala poslanka ljubljanskega mesta vrgla iz dež. zbornice. Ta volitev, ki se je vršila pred letom je pokazala, da so Ljubljancem sili klerikalnih nasilnosti.

Kako mogočno je pisal »Slovenec« pred letom in zmerjal uradnike, ki niso volili z njim!

Rekel je, da jim bo žal, ker bo S. L. S. zmagovala tako ali tako!

In danes?
Peščica naprednih poslancev ima v rokah celo klerikalno stranko. Cel kranjski klerikalizem je kakor velik napuhjen strah, en sam sunk in izpuht. (To bi bil smrda! op. stavca.)

Nekaj dni po onih volitvah je nastal vihar na Balkanu. Klerikalci so prišli v zadrege. Vedeli so, kje morajo iskati zaslombe. Od 1. 1908. so izrabljali besedo »srbofilstvo« proti narodno napredni stranki. Storili so vse mogoče, da bi pokazali sebe, kot edino pravo avstrijsko stranko na jugu. To je bila doba najzanesljivejših denuncijacij.

Zato je »Slovenec« hodil okoli balkanskih nemirov — kakor mačka okoli vrele kaše in je vestno poslušal kaj pravi Berchtold. Naenkrat pa je zadonel po Evropi vesel glas o zmaganju nad Turki. Klerikalcem ni več kazalo potegovati se za avstr. zunanjo politiko, če niso hoteli zgubiti vsega zaupanja med narodom. Hočeš nočeš so morali postati »srbofilci«. Med tem pa so prišle zanje hude skušnje na Dunaju.

Njih domači grehi so bili tako veliki, da so vedeli, da so le še odvisni od vladne milosti. Prišla so razkritja Kamile Theimer. Začela se je agonija.

V tem obupnem položaju so pošiljali hrvaške pravaše — in katoliški shod. Oboje je imelo le en namen: pokazati vladi svojo tudenost.

Zaman!

Tudi srbofilske grehe je hotel »Slovenec« popraviti s tem, da se je v zadnjem času vroče zavzel za Bolgare.

Prepozno!

Prišel je dež. zbor. Grozna beseda! Ako upravnika prime gospodar za obračun ob času — ko ima največji nered, je težava. In klerikalce je zadel ta zasluzena usoda. Ob času največje krize v stranki je prišel — obračun.

Ni je stranke v Avstriji, ki bi imela na nobi toliko narodnih, gospodarskih in kulturnih grehov kakor je ravno S. L. S.

Predno človek umrje, mora obračunati s svetom. Predno bo klerikalna stranka izginila, mora z njo narod obračunati. Danes je začetek tega obračuna.

Obračun je lahko zelo kratek. Življenje stranke se lahko še za par mescev podaljša — potem pa bo poginila na geslih, ki jih je izvrševala nad svojimi nasprotniki.

Zato je sedanje zasedanje lahko za nas veljkanskega pomena.

Pretrsljiva dejanja.

Kako uničujejo slovenski rod? — Velik shod delavstva ajdovske predilnice.

Stremljenje tuje kapitalizma, ki igra na slovenskih tleh vedno večjo vlogo, gre za tem, da slovensko ljudstvo, bodisi popolnoma zasunji, da ustvari iz njega čisto navadno orodje, ali pa, da ga iz domačega kraja izpodrine ter zapodi po svetu s trebuhom za kruhom. To resnično dejstvo potrjujejo zlasti razmere v ajdovski predilnici. Lahko trdimo, da ne poznamo tovarne, ki bi se, kar se tiče trpinčenja slovenskega delavstva, pustila primerjati s predilnico v Ajdovščini.

Pred leti je omenjenemu delavstvu vsled postopanja ravnateljstva vzrojila kri, zato se ni moglo več zdržati, marveč je dalo duška svoji razburjenosti s strogim sindikalističnim nastopom, nakar so se razmere vsaj deloma izpremenile. Toda ni trajalo dolgo, pa se je nepopisno stanje zopet pričelo, proti čemur je dvignilo delavstvo oster protest na nešteti shodi, ki so se vršili lansko in letošnje leto. Opozorjena je bila tudi vlada, ki pa ni ničesar ukrenila. Te razmere hočemo vsaj v glavnem opisati, da bo javnost izvedela, kaj se dogaja v letu 1913. v avstrijski državi.

Delavni čas delavcev in delavk v avdovski predilnici je sledeči: od 6. zjutraj do 12. opoldne in od 1. pop. do 6. zvečer. Nadalje od 6. zvečer nepretrgoma do 5., oziroma 6. zjutraj. Torej je delavni čas nezakonit. Za to dolgo in mučno delo, pri katerem so

nezaslišano preganjani, dobivajo plače na dan: moški od 2 kroni naprej do 2 K 80 v, ženske pa od 1 krone naprej do 1 K 60 vin., oziroma do 2 K, toda takih je samo en par.

Te plače so pri dolgem delavnem času in pri veliki dragini naravnost sramotne. Pri vsem tem pa se pri izplačevanju vrše goljufije, zakar je na razpolago nešteto dokazov. Goljufajo namreč one delavce, ki se jim zde manj zavedni, ki torej ne znajo dobro računati.

Pri zadnjem štrajku so delavci dosegli 10% povišanja na plači. Tudi teh 10% ravnateljstvo ne izplačuje vseni delavcem, marveč samo zavednejšim, pred katerimi ima nekoliko več strahu. Kršitev pogodbe se torej vrši vkljub temu, da je bila tozadevna pogodba sklenjena pod protektoratom c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici, katero se seveda za celo stvar prav malo briga, čeprav so mu bile krivice, ki se gode ajdovskemu delavstvu že večkrat naznanjene.

V tovarni so nezadostne, torej nezakonite varnostne odredbe. Dne 18. t. m. so v tovarni po krivdi ravnateljstva ugasnile vse luči in delavci, sijoči med v tiru se nahajajočimi stroji, so se nahajali v veliki nevarnosti. Dne 13. t. m. je po krivdi ravnateljstva strol raztrgal 19letno mladeno Josipino Černigoj. Sodnik je takoj šel na lice mesta ter ostro prijel ravnatelja, ki pride v kratkem pred sodnijo. Kako človekoljubno je ravnateljstvo zlasti s tem, da na pogreb omenjene mladenke ni poslalo nobene zastopnice.

K temu naj še dodamo, da c. kr. obrtni nadzornik se nikoli ni bil v tovarniških prostorih. Zato se res ni čuditi, da se v tej tovarni neprestano dogajajo pretrsljive nesreče.

V zadnjem času pa je začelo ravnateljstvo delati krivice slovenskim delavcem tudi s tem, da je začelo importirati italijanske delavce, neav-

Sodni dan.

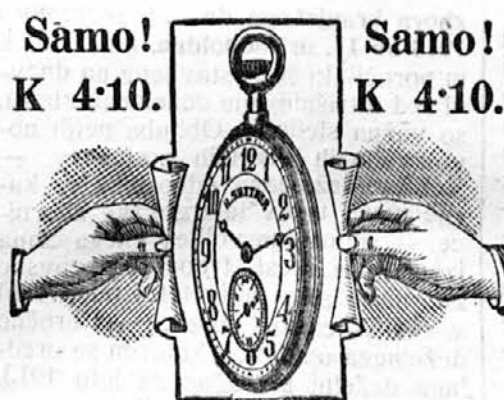
Dies irae, dies illa,
strašen dan bo dan plačila,
priča Pavšlar in Kamila.

strijske državljane. Pred dvema meseci jih je bilo 30, sedaj jih je že sto. Na ta način izgubljajo domači delavci zaslužek, tuji pa se jim rogaio in jih izživaljo. Skandal je tudi to, da gre ravnateljstvo tujcem v vsakem oziru bolj na roko, dočim s Slovenci ravna kakor da ne bi bili ljudje. Italijani imajo boljše plače, in to vkljub temu, da so za delo manj sposobni, kakor pa slovenski delavci. Stvar izgleda tako, kakor bi bila tovarna od neke strani podpirana in imela nalogo, da pripravi čim mogoče več regnikov v Ajdovščino.

Se neko žalostno dejstvo moramo razodeti javnosti, in sicer glede stanovanj. Tovarna da Slovencem

taka stanovanja, ki so bolj podobna hlevom, nego pa človeškim bivališčem. Italijani imajo seveda tudi v tem oziru prednost. Stanovanja ki jih da tovarna na razpolago italijanskim delavcem, so primeroma s »stanovanji« slovenskih delavcev, pravi saloni. Občinski zdravnik v Ajdovščini dr. Jenko je napravil zaradi nezdravih stanovanj slovenskih delavcev ovadbo, ki pa še ni imela uspeha, kakor je to pač vedno navada v naši državi. Da se nahajajo stanovanja slovenskih delavcev res v silno žalostnem stanju, o tem so se preteklo nedeljo prepričali: državni in deželni poslanec dr. O. Rybář, nadučitelj V. Egelman in strokovni tajnik A. Bran-

H. Suttner, Ljubljana, Mestni trg 25.

Št. 410 Nikel ank. rem. Rosk.
jako dobro idoča samo K 4.10.

Najbogatejša zaloga vseh vrst ur kakor tudi največja izbira zlatnine in srebrnine po jako nizkih cenah.

Zahtevajte cenik, kateri se razpošilja zastoni in poštne prosto.

Lastna prot. tovarna ur v Švici.

:: Tovarniška znamka „IKO“. ::

Zastopstvo tovarne ur „ZENITH“.

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dolge.)

»No... ravno tega je še manj-kalo,« je zagodrnjal, izkušaje se nasmejniti.

»Zato pa se nič ne kregaiva... kajti to vam moram povedati naprej, da se mi večkrat zgodi, da mudim... Slaba navada, kaj?«

Toda Burginjon, ki ni bil baš tepic in se je znal krotiti, kadar je bilo treba, je delal z usmevom na ustnicah:

»Vi imate vse pravice... Dovolj drago me stanete za to.«

»To je pametna beseda. Kdor mi poreče še kdaj, da ste divjak, tega pošlem k vam, da se prepriča. Poldivja zdaj k izkušnji, Burginjonček moj debeli... ker sem opazila, da vam ni bilo prav, ko sem vas imenovala majhnega.«

Smešno jo je bilo gledati in poslušati, ko ga je vlekla tako pristočno; in nehoti se je moral zasmejati:

»Da, da, rdečegrivka!...«

Ona pa:
»Novo pesem vam prinašam za začetek. Slišali boste...«
Pomolila je Florestanu roko;

»Z Bogom, stari papa... Pa ne pozabite: pričakujem jo jutri, ob osmih... prav gotovo...«
»Povem ji, madam Bobeta, povem ji...«

Nel Florestan je kar sapo lovila! Tovarišica iz Konservatorija! — Ali, to je bilo vendar neumljivo, da mu Gilberta nikoli ni omenila takšne tovarišice! Bobete vendar ne rasto na vsaki gredi!...

Kakor hitro je opravil svoje delo, je zapril brlog in jo ubral proti ulici Ešikje.

»Samo,« je sopihal, plezaje v četrto nadstropje, »samo če je že doma...«

I, da! Gilberta je bila doma.

»Oh, dragica... ti niti ne slutiš, Bobeta...«

»No, Bobeta?...«

»Torej jo poznaš?«

»Jaz?... Saj veš, da ne... Kje naj bi jo bila videla?«

»V Konservatoriju...«

»V Konservatoriju ni bilo nikake Bobete...«

»Kako... ko mi je rekla ona sama, da te pozna prav dobro... in celo, da se tikata!«

Gilberta je pogledala Florestana, kakor da ne more verjeti, da govori resno.

Vendar, govoril je v vsej resnobi. Še nadaljeval je:
»Z eno besedo, to stoji, da te ona pozna. Cele pol ure je kramljala z mano o tebi v moji pisarni. Vse je ho-

tela vedeti, kaj počneš, odkar se ti je zgodila nesreča...«

»Ah! Tudi to je vedela...«

»Kako ne bi, ko je tvoja prijateljica. Zdi se, da ti hoče napraviti nekakšno ponudbo...«

»Meni!«

»Pričakuje te v svojem dvorcu na Elizejski cesti k obedu...«

»Ona!...«

»Jutri, točno ob enajstih. Nikogar ne bo tam razen vaju dveh. Kakor vidiš, je cela avantura!«

»Toda... ti veš dobro, da gre ravno zame in ne za kako drugo? Ali ni vse skupaj zmotno?«

»Kakšna? Govorila mi je o Barbotu, o ravnatelju Opere in o tvoji pohvali, ki si jo dobila v klavirju...«

»Kakšna pa je?«

»Ali nisi videla plakatov?«

»Na plakatih se vidi samo velika ženska, ki se razmahava v neverjetnem kostumu. Toda komu je podobna v mestu?«

»Ah, mala moja, tega šika si niti predstavljati ne moreš... No, saj se razume: ravnatelj ji plačuje večer po tisoč frankov... Od kar sem pri gledišču in koncertu, še nisem videl takšne plače. Zdi si lahko misliš, kakšne obleke nosi in kakšne dragulje. Pa voz, s katerim se je pripeljala v »Norosti...« Angleški kab, oprema vsa s srebrom okovana... In konji! In kočijaži!«

»Toda ona... ona!«

»Eh, no, velika, mlada ženska, ne ravno lepa, da rečem po pravici,

a smeškan obrazek, ki je prav pri- kupljiv...«

»Playolaska, temnolaska?...«

»Playolaska. Zelo žarko plave lase ima... Toda kar se tiče las, saj veš, kako lahko menjajo barvo...«

Prekinil se je, ves zmeden... Gilberta si bo mislila nemara, da si jih barva tudi on — kar bi bilo nazadnje popolnoma v redu... Gilberta je premagala smehljaj, ki bi bil pomenil krutost napram temu staremu otroku, ki je bil najboljši vseh očetov, in dejala:

»Torej jutri je rekla, ob enajstih?«

»Da, dragica...«

»Ali naj grem?«

»I, seveda. Prvič že zaradi tega ne moreš storiti drugače, da se ne zameriva Burginjonu. In tudi jaz sem ji že obljubil, da prideš...«

»Pa pojdem, očka. Toda kaj mi neki hoče ta Bobeta, ki me tika in dobro pozna — jaz pa se je nič ne spominjam?«

XXXIII.

Med prijateljicami.

Drugi dan ob desetih je prišla Gilberta v Elizejsko cesto in se ustavila pred hišo, zgrajeno v precej nejasnem slogu. Bila je majhna palača z velikim peronom, pred katerim se je razprostiral vrtiček. Vse je kazalo, da moralo biti onostran tega vrtička hlevi in vozarne. Vse je bilo opremljeno z nekako vsiljivim, a vendar prijaznim razkošjem.

Gilberta ni bila razburjena, pač pa dokaj nestrpna v svoji radovednosti. Pritisnila je na električni gumb ob kovanih železnih vratih. Odpri! so se takoj.

Deklica je prekoračila vrtič, stopila na peron in zagledala pred seboj liviranega slugo.

»Ali je gospodična tista, ki jo madam pričakuje?«

»Da... Gospodična Lemetrova...«

Stopal je pred njo do nekih vrat. Gilberta je imela jedva dovolj časa, da je mogla opaziti, da stoji v prelestnem salonu v slogu Ludovika XIV.

Mlada ženska je bila tu, v svetlenem jutranjem plašču, bogato obšitem s čipkami; obrnila se je k njej in iztegnila roke:

»Ah! Evo te!...«

Gilberta pa je jeknila osuplo:

»Mihelina... ali si ti Bobeta?«

»Zdi se, da. Tak poljubi me vendar, čudila se boš potem...«

In ko je porinila prijateljico na zofo, ki je stala ob kanunu, je ponovila:

»Da, da, draga moja... Bobeta sem jaz...«

»Saj je srček... to ime; kako si si ga izbrala?«

»Ni šlo drugače. Mihelin je bilo že dovolj. Spomnila sem se torej na svoje rodbinsko ime: Robertova... Robert se pravi po angleški Bob... in Bob je rodil Bobeto...«

»Pa zvezda si postala...«
(Dolge.)

dner, ki so si omenjena stanovanja osebno ogledali. — Zrak je v teh mokrih stanovanjih tak, da človeku, ki tega ni vajen, niti minute ni mogoče prestatati v njih, ker ta smrad ne dopušta dihati. Židovi so podobni konjskim hlevom. Tla so na vseh koncih in krajih luknjata, in sicer od podgan in miši. Človek niti pri spanju nima miru; vedno je v skrbeh zaradi podgan. — V nekem stanovanju nam je uboga žena pripovedovala, da neprestano pušča stranišče, iz katerega teče smrad v sobo, ravnateljstvo pa da tega ne mara popraviti. Prepričali smo se, da je to resnica. — Uboga mati nam je pokazala svojega bolnega otroka; bil je ves slaboten in škrofulozen; dejala je z otočnim glasom, »poglejte kakšen je postal moj otrok v tem stanovanju!«

Taka stanovanja so strup za človeštvo. V njih človek pač ne more dolgo živeti. Gotovo je, da se morajo oni, ki v takih stanovanjih prebivajo, najmanj dvajset let pred usojenim časom posloviti od tega sveta. Tako se uničuje slovenski narod.

Mari ni zadostil, ako morajo naši delavci celi dan, oziroma celo noč težko delati v tovarni! Ni li dovolj, ako nam v tovarni stroji trgajo naše ljudi? Ne, to za gospode ravnatelje, smrtni sovražniki Slovencev, še ne zadostuje. Slovincem treba povrhu vsega tega izpodkopavati življenje še z goriposanimi stanovanji.

Sramota, a ne za tovarnarje, temveč za Avstrijo, ki take stvari trpi. Bila je na to opozorjena, pa še nič neče ukreniti.

Preteklo nedeljo dopoldne so se vršila v Ajdovščini glede goriposanih razmer posvetovanja med zastopniki osrednjega izvrševalnega odbora N. D. O. in zastopniki ajdovske podružnice N. D. O. Osrednji izvrševalni odbor N. D. O. so zastopali: dr. Rybář, nadučitelj Engelman in strokovni tajnik Brandner. Popoldne se je nadaljevala seja na županstvu.

Točno ob pol 4. popoldne pa se je vršil javen shod, in sicer pri nabito polni veliki dvorani g. Brautne. Shod je otvoril predsednik podružnice tov. Ergaver ter pozdravil zastopnike centrale N. D. O. iz Trsta, nakar je v imenu osrednjega izvrševalnega odbora pozdravil shod tov. Engelman ter obljubil v imenu istega v boju se nahajajočim pomoč. Strokovni tajnik Brandner je poročal, da ravnateljstvo na spomenico, ki jo je vložil osrednji izvrševalni odbor N. D. O., niti ni dalo odgovora, pač pa je nabilo odgovor na tovarniška vrata, namreč, da so vse zahteve odbite. Da se bo ravnateljstvo poučilo, kako je treba z delavstvom, oziroma z njegovo organizacijo postopati, v to se bo N. D. O. posluževala vseh razpoložljivih sredstev. — Državni posl. dr. Rybář je poročal o intervencijah, ki jih je napravil v svrhu zboljšanja stanja predilniškega delavstva. Nadalje je obširno govoril o krivicah, ki se gode temu delavstvu ter poudarjal, da naj se ravnateljstvo nikar ne igra z očigledom. Ono ima moč, toda tudi mi jo imamo. G. posl. je obljubil, da se bo o teh škandaloznih razmerah govorilo tudi na cesarskem Dunaju. Stori bomo, kar bo v naših močeh, če pa vse intervencije nič ne bodo pomagale, potem pa naj si merodajni faktorji na svoj račun pripišejo posledice. Predsednik se je nato zahvalil vsem govornikom ter zaključil ta impozantni shod, na katerem je delavstvo kar gorelo od ogorčenja. Delavstvo je edino v tem, da morajo biti te suženjske razmere strte, bodisi na ta ali oni način.

Slovenska zemlja.

ZAGORJE OB SAVI.

Pri nas v Zagorju je vse navskriž, odkar nam je vrag v sliki Kropenčana stranko raztrgal. Dotlej, ko smo imeli vernega, zanesljivega in zvestega župana, kateri nam je stranko takorekto sestavil in vodil skozi dvojno župansko dobro, imeli smo v stranki slogo in moč, zastopstvo je vladalo med odborniki in občani, vsi smo storiili brez pomoči enega ali drugega klerikalca ali soc. demokrat, svojo dolžnost v prid občine. A sedaj, ko nam je pa posedel županski stolec Tomaž Kopriva, stranka pada in bode porušena popolnoma, ako se položaj ne predrugači. Že pri županski volitvi je bil razpor na strani tištega, ki se je pred leti v svojih prostorih izrazil, da ne mora županovati v Zagorju tudi če bi bil izvoljen, da raje plača odškodnino, nego da bi prevzel vodstvo občine. Ta človek si je pa stvar v par letih premislil in sprevidel, da po lastnih pristaših ne prodere na površje, obrnil se je tedaj tih, potem do soc. demokratov, kateri so ga povzdignili na županski stolec. Pozneje se je to pokazalo pri volitvi v krajni šolski svet na pustni tork lanskega leta. Tu je bilo v skupini odborovega odseka narodno-napredne stranke sklenjeno, da se voli v krajni šolski svet te kandidate, Po-

noči se le ta sklep s strani župana in njega pristašev spremenil in namesto naprednjakov, se je pa volilo po komandi župana Tomaža par soc. demokratov, kateri so stranki že delj časa trn v peti. Zakaj to? Pač nič čudnega in pod pokroviteljstvom župana, ki je takorekto le po imenu župan, igra pa vlogo »korenove špelce« pod vodstvom vodje soc. demokratov Cobala.

Kaj je temu povod? Seveda sama zavist. Gotovo mu je bilo od strani soc. dem. obljubljeno mesto krajnega šolskega »ata«. Za to malenkost stranko cepiti? Mi se ne damo za nas voditi! Grda častihlepnost! In takega človeka, ki je občini več na kvar, kot na korist, spoštovati? Ne! Imeli smo in imamo še moč v stranki, kateri so tudi zmognili voditi mesta krajnega šolskega »papan« ali posel cestnega odbornika, ne da bi se mislilo, da ravno v klerikalni stranki, ampak tudi med svojimi imamo moč, ki so boljši in razumljivejši kot Tomaž. Seveda, to pa našemu županu ni po volji, ampak on hoče voditi vse sam. Misli si namreč: »Jaz sedaj županujem in delam kar hočem brez vsake pomoči. Kar poželim, to se mora zgoditi!« Mj pa iz dna srca črtimo tako postopanje, da se za tako malenkost stranko, ki ima v obč. odboru 2kratno večino, dvoji. Temu mora biti konec, če ne, naprtno drugo pot. Imeli smo župana gospoda Weinbergerja, ki je stranki v korist delal, a ko je prišel na krmilo Koprivc, je to odpadlo in storiilo se je vse po navodilu g. Mih. Cobala! Tako smo v dobi poldruga leta prišli iz dežja pod kap ter se bo morala stranka vsled tega znova priti. Kar se pa volitev v cesni odbor tiče smo že itak vnaprej vedeli, da ne more drugače izpasti, da naš g. Koprivc s pomočjo soc. demokratov in njegovih vernih pristašev prodere z večino 3 glasov. Je pač žalostno dejstvo, da oni človek, ki je »naprednega mišljenja« zleze pod plašč absolutenta »Matizeljve visoke šole« iz Renk rektorja Mihe Cobala. Sedaj, ko ima naš Tomaž že vsa mesta, svetujemo niemu, da spravi našega gospoda župnika v pokoj, ter kompetira na njegovo mesto.

IZ SLOVENSKIH GORIC.

Bliža se zopet občni zbor narodne stranke za Stajersko. Na tem se bo govorilo gotovo tudi o podrobnem delu v strankinih organizacijah, o delu v političnih društvih. Omenili se bodo tudi okraj, kjer še teh ni. K slednjemu nekaj vrst!

Slovenek gorice so Roškarjev volilni okraj. Koliko je dosegel g. Roškar in klerikalna politična društva v narodnem oziru — za strankarsko politiko tu pač niso primerna tla, g. spodje klerikalci! — o tem naj molčim. Dejstvo je, da so radi »delovanja« klerikalcev spoznali rodoljubi v Mariboru za potrebno ustanoviti »Slovensko politično društvo«. Tako društvo bi bilo potrebno tudi v okraju Stenienart v Slov. gor. Tam sicer že obstoji klerikalno politično društvo; to pa spi, priredi kak shodič kvečjemu ob času deželno ali državnozbornih volitev. Naloge delavnega političnega društva pa bi bile: predvsem politično izobraževanje ljudstva, prirejanje predavanj in shodov v ta namen, eventualno izdajanje kratkega političnega katekizma, evidenca občinskih volitev v celom okraju, volitev v okrajni zastop. v bolniško blagajno in v druge korporacije, evidenca pomalo: vodstvo političnega društva bi denca raznih obrtnikov itd. Kratkotermalo: vodstvo političnega društva bi si moralo biti vsakčasi jasno o političnem položaju v svojem delokrogu. Eventualno bi si omislilo tudi plačanje tajnika, ki bi recimo imel tajništvo kake napredne posojilnice in še razven tega kak postranski zaslužek, da bi mogel dostojno živeti. Gotova vsestranska, zlasti še politična izobrazba in veselje ter ljubezen do postenege političnega dela bi moral biti predpogoj za tako službo. In h koncu še to: če bi se politično društvo ustanovilo, naj bi delovalo poleg že obstoječega klerikalnega političnega društva, ne proti njemu. V narodnih zadevah bi morali nastopati društvi sporazumno skupaj. V protikoncesiji bi se seveda klerikalci morali zavestati za isto in odstopiti od načela, da je proti njim, kdor ni z njimi. Kajti kakor rečeno: Za strankarsko politiko v Slovenskih goricah ni primernih tal! Le na taki podlagi bi došli zopet tako daleč, da bi se mogel zgodovinar naših dni izraziti o Slovenskih goricah tako povoljno, kakor je to storil Pavel Poljanec, v »Črticah iz slov. političnega dela in boja« o šestdesetih letih. Občnem zboru v Celju, oz. merodajnim činiteljem Gornje v vpoštevanje! A. J.

Divača.

Ustanovitev »Sokola v Divači« se je vršila dne 14. septembra t. l. ob 4. uri popoldne v gostilni g. Ivana Obersnela v Divači. Vkljub neugodnemu vremenu zbralo se je številno

občinstvo: posebno omeniti je lepo število bratov iz Sežane, ki so prišli graditi novo sokolsko gnezdo. Župa tržaška je bila oficijelno zastopana po načelniku župe bratu Ambrožiču. Navzoči so bili še, nakelski župan g. Strekelj in kot zastopnik vrlih lovkčanov g. Srebotnjak sen. Občinstvo je bilo zbrano iz vseh slojev domačega kraja.

Že od vsega početka je vladalo med zborovalci veselo razpoloženje, ki se je pa tekom zborovanja spremenilo v pravo navdušenje za sokolsko stvar.

Zborovanje je vodil v imenu pripravilneza odbora brat Ivan Roglič. Po dovršenih formalnostih in čitanju pravil bilo je odrejeno prižiganje članov. Med prižigavanjem je brat Ambrožič razložil in orisal sokolsko delo ter njene cilje. Neprestano pritrdjevanje in ploskanje po končanem govoru so pač dokaz, da so naše njegove besede rodovitna tla med poslušalci.

Prišlo se je skupno 49 članov. Na to vršče se volitve so imele sledeči izid.

Za starostjo je bil izvoljen brat Ivan Obersnel, za podstarostjo brat Josip Suša, za načelnika brat Ivan Roglič, ostala odborniška mesta so zasedli bratje Andrej Obersnel, Alojzij Rebec, Franjo Dovgan, Zmago Jančar, Albin Mlakar in Franjo Žiberna.

Preglednikom računov bila sta voljena brata Lavoslav Brus in Alojzij Smole.

Po končanih volitvah podeljena je bila beseda še novoizvoljenemu bratu starosti, bratu starosti iz Sežane, potem županu bratu Strekelju, bratu Srebotnjaku sen. in slučajno navzočemu bratu Medicu iz Ljubljane. Vsi so z navdušenjem bodrili nove člane Sokolstva k vztrajnemu delu v blagor svoj in domovine. Objubil so tudi po svojih močeh podpirati ravno vzletelega Sokola. Vse govornike je občinstvo poslušalo z vidnim zanimanjem in je krepko pritrdjevalo njihovim besedam.

Predsednik brat Roglič se zahvali vsem za obisk in trud, nakar zaključil lepo uspešno zborovanje.

Sledila je neprisliljena medsebojna zabava, ob zobj vrlih divaških tamburašev.

Mladi sokolčki dvignili se in plovili nad kamenitim Krasom, klubur burli in viharju in če morda neurje iztrga iz tvojega telesa kako peresce, nadomesti ga z drugim boljšim in močnejšim, da postaneš vreden sovrstnik starejših tvojih bratov.

Krepi set.

Dnevni pregled.

Dnevni red XIV. seje deželnega zbora kranjskega dne 24. septembra 1913 ob 11. uri dopoldne. Izmed točk in poročil, ki so postavljena na dnevni red jutrišnje seje deželnega zbora, so važna sledeča: Objava petih novoizvoljenih deželnih poslancev. — Volitev deželnega odbornika iz kurije mest, trgov in trgovske zbornice. — Namestna volitev enega člana iz skupine mest, trgov in trgovske zbornice: a) v imunitetni odsek; b) v verifikacijski odsek. — Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga deželni proračun za leto 1913. — Poročilo deželnega odbora o razdružitvi krajevne občine Cerknica in ustanovitve samostojne občine Begunje. — Poročilo deželnega odbora o uravnavi deželne ceste Črnomelj-Vinica v črnomeljskem cestnem skladnem okraju, s predložitvijo dotičnega zakonskega načrta. — Poročilo deželnega odbora z načrtom zakona o pobiranju kanalske pristojbine v deželnem stolnem mestu Ljubljana.

Klub narodno - naprednih deželnih poslancev. Za načelnika kluba narodno - naprednih deželnih poslancev je izvoljen gospod dr. Karel Triller, za njegovega namestnika pa gospod dr. Novak Fran.

»Ena milijarda je že šla — toda mi še ne odnehamo«, tako najbrže misli Berchtold in zato mu niti na misel ne pride, da bi posvaril svoje prijatelje Albance, ki hočejo nesti svojo malo žlahtno kri Srbom na prodaj. Če je Avst.ija, t. j. Berchtold lahko ustvaril Albanijo, tedaj ima gotovo toliko moči in vpliva, da bi pripravil Albance do tega, da bi mirovali in ne hodili na Srbsko ropat. Toda grof Berchtold tega ne stori in se obnaša tako, kakor bi bilo v njegovem programu, da naj delajo Albanci nemir. Dosedaj je imel Berchtold srečo z Albanci, kar je hotel, to je zanje dosegel in sedaj menda misli, da bo potom albanski napadov dosegel to, da pridejo srbska mesta na zapadu pod albansko oblast. Tu se bo pa pošteno vrezal, ker Srbi niso narod, ki bi se dal tako rad operirati kot konzul Prochazka. Če oni enkrat posežejo po albanski ušesih, tedaj jih bodo navili tako, da bo albanskim rogoviležem enkrat za vselej prešla želja po srbskih mestih.

pa naj bo potem to grofu Berchtoldu ljubo ali ne. Srbi ne bodo povpraševali, kaj bi Berchtold rad — temveč bodo na svoj način napravili na svojih mejah mir.

Kje dobivajo Albanci sredstva za svoje vojne pohode preko srbske meje? Od več strani prihajajo poročila, kako dobro so Albanci oboroženi, imajo dovolj municije in celo strojne puške. Druga poročila vedo tudi pripovedovati o državni blaginji. Skratka: Albanci imajo dovolj orožja in dovolj denarja. Če preudarimo, da se ti nemiri in napadi vrše v avstrijski interesni sferi Albanije, kamor ne seže italijanski denar, tedaj smo res radovedni, odkod imajo golenci Berchtoldovi toliko denarja, da si lahko dovolijo vojno?

Grška »Tagespošta« našteva precej nadrobno vse izdatke in vso škodo, ki jo je povzročila vojna pripravljenost na južnih mejah. Vojna pripravljenost je stala avstrijske državljanke 300 milijonov kron. Ker si je pa Avstrija ustvarila s svojo politiko precej močne sovražnike, bo treba vsako leto 40.000 mož več, to stane letno 20 milijonov kron. Tudi vojni ladji bo treba novih — sicer ne vemo proti komu, saj Srbi niso prišli na Jadransko morje. Italija je pa itak naša zaveznica — in to novo ladjeve bo dražje, kot je bilo ono, ki je stalo 242 milijonov kron. — To so izdatki. Sedaj je pa treba izračunati še škodo, ki jo ima vojna pripravljenost povzročila na gospodarskem polju. Koliko je bilo insolvent; 205 več kot prejšnja leta. Tujski promet je bil mnogo manjši, za 10.000 oseb manjši. Kaj se je godilo v malih, revnih rodbinah, katerih očetje so bili pod flinto, to je za javnost ostalo prikrito, toda z gotovostjo se more trditi, da je neštevilno rodbin, katerih življenje je za vedno uničeno. Kakšno je moralo biti življenje v rodbinah, to nekoliko dokazuje dejstvo, da je bilo samo na Dunaju v poslednjih osmih mesecih prodano 1.360.000 kilogramov govejega in 780.000 kilogramov prašičjega mesa manj, kot preje. Tako se mora reči, da je državo stala vojna pripravljenost 1 milijardo, kar za državo, ki finančno ni močna, pomenja katastrofo. — Kakor rečeno: ti računi so v toliko nepopolni, ker ne naznačujejo, koliko denarja avstrijskih davkoplačevalcev je šlo v — albanske roke.

Nemška žurnalistika je strašno vesela, odkar je zaslislala neko vest, iz Srbije, ki jo pa ni razumela. Od tam se je raznesla vest, da se pripravljajo porodi stranki, ki bi rada, da bi zavladalo pristrčno prijateljsko razmerje med Avstrijo in Srbijo. Toda, če bo Avstrija nadaljevala tako kot je delala dosedaj, tedaj ne pride do nobenega zblizanja — ker Srbija, dvakratni zmagovalac na Balkanu, ne potrebuje Avstrije. V Srbiji dobro vedo, kdo dela protisrbsko, roparsko razpoloženje v Albaniji. S tem avstrijski državniki zelo slabo služijo avstrijsko - srbskemu zblizanju. Dajle: Barona Raucha obnašanje in ruvanje proti srbskemu življu na Hrvaškem, to tudi ni sposobno, da bi Srbija verovala na avstrijsko odkritost. Dajle: Obnašanje bosanske vlade proti srbskemu življu v Bosni in Hercegovini je takšno, da so srbski poslanci odložili svoje mandate. Ali mar mislijo avstrijski državniki, da smejo s Srbi delati, kar se jim poljubi in da jim bo kraljevina srbska za to hvaležna in da se bo v tej hvaležnosti vrgla v naročje Avstriji, ki ne kaže nobene volje, da bi spremenila svoj kurz, ki ga je začela od 1908 odkrito, preje pa potuljeno. Za zblizanje med Srbijo in Avstrijo, če treba, da Avstrija prične delati z Jugoslavlani kot z ljudmi.

Dr. Lampe ni lagat trdeč, da se pri »Završnici« kar naprej dela! Ali kaj in kako se dela, tega ni pojasnil in zato bomo mi radovednemu občinstvu, katerega krvavo pridobljeni denar se brezskrbno razspava in pri oknu zaupnikom vun meče, natančno obrazložili, kako in kaj se sedaj (po prepovedi) pri »Završnici« zida in podira! Stari S. EM. Rothschild je nekoč vprašal neko ogrsko ciganko, ponudivši ji svojo roko: »Koliko časa bom še živel?« — Pretekla ciganka Pytija mu pregleda roko in obraz, pa mu odvrne jako značilno tako - le: »Dokler boš zidal na svoji palači (Dunaj »Heugasse«), boš živel!« Nič več! Zviti židovski milijonar je potem to prerokovanje na tale način udeležil: ko je imela biti palača gotova, je odredil, da mora vedno manjkati enega dimnika; in tako je ukazal vsako leto en dimnik podreti — in ga počasi sezidati, itd. cm grata in infinitum! S tem si je mislil življenja se vseleči bogatin podaljšati svoja stara leta! Tako je tudi pri »Završnici«. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da so se betonski židovi, ki so bili n. pr. večkrat napravljeni, par dni na ukaz došlega inženirja bili čez podrli — ker niso bili pravilno narejeni! Tableau! Ali ne bodo deželni poslanci napr. stranke dr. Lampeta interpellirali, da

li on ne posmeina bogatega Rothschilda? Stvar je povsem resna!

Kmetavzarstvo klerikalnega nadrevizorja. Kot smo že večkrat poročali, si je dovolila mariborska »Straža« infamijo, zaleteti se v ravnatelja mariborskega moškega učiteljskega, g. Schreinerja. Kot povod ji je služilo baje štenkanje par naprednih dijakov učiteljskega. »Straža« pravi, da so ti dijaki izživali navzoče klerikalce. Danes smo v stanu pribiti sledeče: Vsa ta trditve je infamna laž. Vsa infamija te laži pa najde vrhunec v tem, da si jo je izmisli sam nadrevizor klerikalne zadrudne zveze, g. Vlado Pušenjak. Konstatiramo sledeča suha dejstva: 1. bilo je četvero dijakov. Po naključju so zašli v gostilno »Kürbiš« na Vetrinjski cesti, o kateri se baš zadnje dni govori v Mariboru, a ne ravno dobro. Ta gostilna je zbirališče slovenskih klerikalcev in prireja v nji »Slov. Straža« svoje rodbinske večere. Dijaki, bilo jih je četvero, so se pogovarjali o zadnjem katoliškem shodu. Ker pa naša mladina ni tako brezmejno za bita, kot to zahtevajo klerikalci od svoje, je bila kritika teh dijakov glede kaoliškega shoda v Ljubljani seveda odstra. Skratka: fantje so ta shod obsojali, kot ga je ves napredni slovenski, oziroma slovenski svet obsojal. 2. V sosednji sobi je sedel klerikalni nadrevizor g. Vlado Pušenjak, ki je pred neravno dolgo temu nekemu priznal v restavraciji Narodna, da ni klerikalec. Ko je ta gošpod slišal pomenek onih štirih dijakov, ki so bili v posebni sobi čisto sami med sabo, je prihrumel prav po hlapčevsko v njihovo sobo in jih nahruil: »Poberite se takoj vun, če ne poskrbim, da Vas krčmar vun vrže.« Eden dijakov je dal nato g. Pušenjaku primeren odgovor in odšel s svojimi prijatelji. 3. Ti dijaki pa niso bili učiteljski, marveč gimnazijci. Zglasili so se pri nas sami, brez poziva, prostovoljno, ker imajo več resnicoljubja kot pa nekdanji akademik in sedanjí nadrevizor klerikalne zadrudne zveze, g. Pušenjak. Ne vemo, kdo je izvor trditve, da so bili omenjeni dijaki učiteljski: ali brezmejna klerikalna zaslepljenost ali pa g. nadrevizorja — milostljiva.

Extra šola ljudskošolskih univerz je c. kr. moško učiteljske v Gorici. Poročali smo že o škandaloznih razmerah, ki vladajo na tem zavodu, danzadnem prihajajo na naše uredništvo pritožbe ljudi, ki so bili nekoč na tem vseučilišču posebe izobrazbe, pa tudi tistih, ki so jih več vrnil v Gorico, temveč raje pustili šole.

Nemčur Sokoli in vodena figura Schaub, prvi predsednik »Schulvereina«, drugi do skrajnosti obsodni afektiranec, ki služi vsem hlapčevskim namenom, mislimo tudi da je že na vrhuncu časa, da se vas odpravi s tega zavoda, ki bi moral imeti nalogo, da vzgaja, pa ne ubija ljudi ki bi se radi razvili v dobre učitelje. Neznosnim razmeram noče biti konec od nobene strani, kljub temu, da ve vsa slovenska javnost, kakšna gnoloba se »vzgaja« na tej šoli. Poklicani faktorji naj pomislijo, kakšen propad zeva med profesorji in dihlaki, pa bodo lahko sami izprevideli, kje tiči vzrok celi komediji. — Gradiva nam o stvari preostaja vedno in povsod, omenjamo pa, da mora biti postenegega človeka sram, ko sliši kaj takega o edinem zavodu, ki ga imamo in bi lahko bil res dober, kakor je bil že marsikaterikrat boljši. Čudno pa je pri tem tudi to, da nismo prejeli pritožbe proti katehetu, ki je po trditvah dijakov mož na svojem mestu. Čas je, da se iztrebi vse, kar ne more imeti stika in zveze s pošteno šolo. Sanacija je prepotrebna, in hočemo, da se izvede.

20 september obhajajo drugod posebno v Italiji zelo slavnostno. Na Slovenskem pa je to prepovedano. V Črnomlju so na ta dan razobesili črne zastave, pa jih je policija pobrala. Seveda!

Konec slave vodiške Johance. Burke, ki jih uganja »svetnica« Johanka, se zde že tudi duhovnika gospodom malo pretirane. Odkar so izvoljali hudobni ljudje, da je v ljubljanski klavnični izvor njenega krvavenja, so jo bolj na muho vzeli. Pooblastili so nekega ljubljanskega patra, naj jo bolj od blizu opazuje. In bilo zaman. Ko je začela Johanka »trpeti«, je segel omenjeni gospod pod odejo in kaj je držal v roki — steklenico krvi. Na vprašanje, zakaj ima to kri, mu odgovori, da je natočila svoje za neko žensko, češ, da jo bo vtila na grob neke osebe, ki je umrla brez zakramentov. Nadalje jo vpraša, zakaj je zamašena? Ona pravi, da jo je Marija zamašila. To se je pa patru vseeno preveč debelo zdelo. Sveta jeza ga popade ter švrkne iz steklenice kri po Johanci — svetniškem obrazu in lasen z besedami: »Tu imaš!« S tem bo menda Johanca izginila s pozornosti ter bode najbrže morala svoje trpljenje zamenjati za resnično trpljenje, če se zopet posveti svojemu

prejsemu poklicu kot kravja dekla. Ni napačno po farovžu se šopiriti, dobro jesti in piti ter preproste ljudi farbat. Župniku bode najbrže od začetka malo dolgčas po njej, pa kaj se hoče. Vsaka stvar ima svoj konec.

Izpraznjeno mesto na deški šoli v Kranju je razpisano že v tretje. Novi prosilci naj vložijo svoje prošnje na c. kr. okrajni šolski svet v Kranju najkasneje do 28. septembra t. l. Prošnje prosilcev ob drugem razpisu te službe ostanejo v polni veljavi tudi za to kompetenco, kar je treba še posebej naglašati, zakaj nekateri dnevniki so prinesli o tem napačna poročila.

Učenci in učenke. Pod tem naslovom je izdal vadiateljski zbor Sokola v Kranju lepo knjižico na 120 straneh, pod zbirko »Vaditeljska knjižica zvezek I«, ki ima namen služiti kot priročna knjiga učiteljem telovadbe. Knjigo je lepo priredil po enakih češki knjigi E. Sajovic. Stane s pošto 2 K (1.80 K). Knjiga bo vsem izborna služila.

Opozarjamo na današnji deklaracijski večer, ki ga priredita gg. Milan Skrbinek, režiser in igralec in Josip Šest, igralec ob osmih zvezkih v mali dvorani Narodnega doma. Pisali smo že o tem večeru. Danes naj ponatisnemo samo kritiko o prvem slovenskem deklaracijskem večeru, ki sta ga priredila imenovana gospoda dne 16. avgusta t. l. v ljubljanskem Narodnem domu. Kritika pravi: Deklaracijski večer sta priredila dne 16. t. m. v ljubljanskem Narodnem domu slovenska igralca gg. Skrbinek in Šest. Ta prireditelja je bila kulturnemu občinstvu ljubljane nekaj povsem novega; recitacija modernih poetov — in program večera je bil v tem pogledu vzoren — zahteva od predavatelja samega moderne duše in finega umevanja najraznejših nijans. Gg. Skrbinek in Šest sta nadkrilila vsa pričakovanja. In njuni deklaracijski večer je dal gostom globok in nepozaben užitek. Obdaja sta se mlada; imenovati ju smemo — ako zasije slovenskemu gledališču po sedanjih nemilih dneh še kdaj lepše sonce — dve veliki nadi naše dramatične umetnosti. — Začetek nocojšnjega večera ob osmih. Blagajna se odpre ob pol osmih. Vstopnina: Sedež 1 K, vrste 1 K 80 vin, druge vrste 1 K, tretje vrste 80 vin, solišče 50 vin. Dijaki in vojak 30 vinarjev. Predprodaja vstopnic je sprejel iz prijaznosti g. Vilko Veigl, trgovec v Gosposki ulici 33.

Oekološka raziskovanja v Postojnski jami. Dočim raziskovalcem niso bili znani natančni življenjski pogoji, razmere za razvitek, množitev itd. po jamah živeče faune, je ta nedostatek v jamoslovju sedaj dočela odpravljati. Biolog dr. Franc Megušar je opazoval letos vse to skoraj 12 mesecev v Postojnski jami. Po dognanih fizikalnih (določitev zračnega tlaka, vlage in temperature) in kemičnih (množina ogljenčeve kisline v zraku itd.) pogojih, kakor tudi svetlobe v jami v različnih letnih časih, se je zamoglo življenje jamskih živali natančno določiti. Raziskavanja, ki so dolgo trajala in se je moralo postaviti mnogo samoregistrirajočih aparatov v jami in zunaj iste, so bila združena z velikimi stroški in so se zamogle izvršiti le z izdatno podporo od strani c. kr. znanstvene akademije na Dunaju.

Zahvala. Vsednjaška podporiška akcija potom nabiralnih pol v Idriji je donesla 243 K 14 vin. Za ta lepi uspeh se zahvaljujemo vsem poštvovalnim nabiralkam gospodičnam Etiki in Zdenki Bloudek, Olgi Burnik, Albinu in Davorinki Dežela, Minki Gruden, Anici in Leopoldinki Kos, Mici in Leni Lapajne, Mileni Novak, Pišlar Pepci in Mici Sinkovec. Iskrena zahvala tudi vsem darovalcem. — Idrijski krajevni odbor O. V. P. O.

Stara razvada slovenske inteligence je, da sprejema revije in knjige, pa ostaja naraščajo dolžna celo leto ali pa tudi več let, — nemške revije in čisto manjvredne nemške »rodbinske liste« pa vneto čita in redno plačuje vnaprej! Če pa terjamo, povsod zamera. Ali naj objavimo imena »ga. Dočnikov«, kakor dela uprava »L. Volce« v Firenci? Sramota bo — pa ne za nas — če nas indolenta naročnikov prisili do tega koraka. »Veda« se vedno bolj razvija v vodilno slovensko revijo, vedno bolj združuje krog sebe vrste kulturnih in znanstvenih delavcev, visoko je njeno stremljenje, — bomo li vedno morali opominjati naročnike in tako dokumentirati kulturni nivo publike? — Tako »Veda«.

Ogenj. Dne 19. t. m. zjutraj okrog šeste ure je izbruhnil požar pri posestniku Jerneju Gregorinu v Lukovici. Zažgali so otroci v starosti devet do dvanajst let. Skupna škoda znaša 3000 K, zavarovalnina pa samo 1300 kron.

Neopažen se je splazil pred nekaj dnevi neznan tat v spalno sobo Terezije Klančar v Mateni, vlomil je v omaro za obleke in je odnesel iz nje

30 kron gotovega denarja kakor tudi skatljio cigaret.

Napad s samokresom. Posestnik Franc Obreza iz Dobca pri Cerknici je šel dne 14. t. m. zjutraj s svojim dvanajstletnim sinom skozi gozd proti Padežu. Ko sta jo okrog tretje ure mahala skozi gozd pri Preski, so se nenadoma oglasili trije strelji, ki so bili namenjeni potnikoma. Obreza je začel s svojim sinom bežati domov. Najsi bo že kakor hoče, ampak lopovi, ki so streljali, so bili brez dvoma divji lovci, katerih se nahaja vse polno v oni okolici.

Tatinski dinar. Pri posestniku Francetu Piršu iz Priševega, občina Loke pri Kamniku, je bil uslužben kot hlapec 18letni Franc Urkanar iz Smartna. Ko je bil Urkanar te dni sam doma, je udril v zaklenjeno hišo svojega gospodarja in je ukradel srebrno uro, verižico s tremi priveški in denarnico s štirimi kronami. Nato je izginil.

Napad. Ko je šel pred kratkim 40letni posestnik Ivan Straus po državni cesti od Javnika do Jesenic domov, ga je napadla gruča fantov brez vzroka. Fantje so Strausa vrgli na tla in ga pretepili. Straus je dobil tudi dve znatni poškodbi z nožem v hrbet in v levo roko, ki si jo je tudi zlomil.

Roparski napad. Neki neznan človek je pred kratkim napadel na cesti posestnikovega sina Pavla Špeharja, ko se je vračal iz Vinice domov v Damlje. Napadalec mu je iztrgal iz rok zveženj, v katerem je imel Špehar usnje in niklasto žepno uro. Storilec je nato pobegnil. Potepuha orožništvo pridno zasleduje.

Ljubljana.

— Prva interpelacija v dež. zboru. Kakor slišimo, se bo glasila prva interpelacija v današnjem dež. zboru tako-le: Na gospoda deželnega glavarja dr. Šusteršiča: Ali je gospodu deželnemu glavarju znano, v koliko določila jamči za vloge pri »Ljudski posojilnici«? Ako dežela jamči, ali je pripravljen poskrbeti za to, da se dež. zbor iz knjig tega denarnega zavoda prepriča, za kaj dežela jamči? — Druga interpelacija se bo baje glasila: Na gospoda deželnega predsednika eks. barona Schwarza: Ali je Vaši ekscelenci znano, da stoji na oknih in vratih »Ljudske posojilnice« nabito, da dežela jamči za vse vloge? Ako je to res, potem je to zakon, ki mora biti sankcioniran. Ako pa to ni sankcioniran zakon — potem ni res in so oni napisi navaden švindl s sklepi dež. odbora. — Tretji bomo povedali, kako se bosta glasila odgovora na ti dve važni interpelaciji.

— Naša Albanija. Quousque tandem dr. Šusteršič et comp.? V Ljubljani je več agentur za izseljenje v Ameriko in druge kraje. Na Dunajski cesti pa se nahaja pisarna Šmarda, koja je poslala tisoče in tisoče »našega dobrega vernega ljudstva« čez veliko oceansko lužo — in mnogo takih, ki jih ne bode nikdar več nazaj v domače kraje! — Državne, posebno pa vojaške oblasti so postale na te pojave jako pozorne; kajti po ogrskih (slovaških) in galicijskih nadomestilnih kraljih manjka že dosedaj 1500—2000 vojaških obvezancev (rezervistov), tako da se pri takih polkih ne vrše orožne vaje rezervistov — ker — jih ni doma! — Beg iz Avstrije! Naši ljudje trumoma zapuščajo domačo rodno grudo! Vzroki so se navedli razni (»Zarja«). Ta pravi, da ni dela, oni, da ga prezanja župnik, tretjemu je »baba« nezvesta, ker je klerikalna itd. Tako vidimo, da je duhovništvo doseglo ta-le cilj: sovraštvo med zakonskimi, otroki, med brati in sestrami, med sosedi itd. — Vsak terek pridele cele zadrage po 25—40 oseb in celo nedoletni otroci pred Šmardo, da jih pošlje v obljubljeno deželo. — To je naša prava Albanija! Poslancem priporočamo to zadevo! Domoljub.

— Ljubljanski učiteljski svet. V četrtek popoldne od 4. do 5. se bo vršila v mestni dvorani pod predsedstvom gospoda župana skupščina učiteljskega slovenskih in nemških šol ljubljanskih, da si izvolijo svoje zastopnike v c. kr. mestni šolski svet. Kakor znano, so pri zadnji učiteljski skupščini, ki je bila dne 28. novembra lanskega leta, zmagali s svojimi kandidati napredni učitelji. Proti tej izvolitvi so morali na pristisk klerikalnih vodilnih krogov učitelja Matila Janežič in Adolf Sadar ter katehet Janez Smrekar vložiti kar tri rekurze na deželni šolski svet oziroma na naučno ministrstvo. Zoper te rekurze se je pa pritožilo na naučno ministrstvo zopet napredno učiteljsko. Naučno ministrstvo ni ugodilo klerikalcem v nobeni točki, potrdilo je pa sklep deželnega šolskega sveta, vsled katerega je eden naprednih kandidatov (gosp. Režek) potrjen, voliti pa bo nanovo enega učitelja — veččaka in dva namesnika. Klerikalci so že na »delu« ter pritiskalo na učiteljsko tam, kjer ga

najbolj boli: v plačil Dr. Zajcev zaupnik Janko Nepomuk Jeglič obljublja službe, stanovanjske in draginske doklade na vse strani, oziroma grozi s sistiranjem draginskih dokladov. To je umazano in nemoralno, da se izkorišča učiteljska beda in revščina v sebične in strankarske namene ter na tak ostuden način demoralizuje učiteljsvo. Ali v ljubljanskem učiteljsvu so še trdni značaji, veliko več značajev kakor koritarjev. Med ljubljanskim učiteljsvom je navzlic vsem zapeljivim obljubam in vsemu podkupovanju s stanovanjskimi in draginskimi dokladiami še mnogo značajnih in stanovsko zavernih učiteljev in učiteljic, ki ne prodajajo svojega prepričanja in svojega stanu za judežve groše in srebrnike, čeprav živijo v bedi in pomanjkanju. — Režeži so sicer materijalno, toda bogati so v duši in značaju in zato vredni vsega spoštovanja. Bogati v duši in značaju so tudi vsi tisti, ki jim je deželni odbor z namenom, da bi jih podkupil v klerikalne namene, podelil doklade, a so ostali tako trdni, da raje izžube doklade, kakor bi pa prodali svoj značaj, svoje tovariše in svoj stan. Klobuk dolj pred njimi! — Zato pa damo v četrtek vsi, ki smo enih misli in enega srca, duška tem svojim notranjim čutilom, pa če imamo doklade, ali če jih nimamo, ter volimo Janeza Levca kot člana, Frana Crnagoja in Frana Škulja pa kot namestnika. »Pogum v srce, na čelo znak poštenja, — mož ne boji se borbe in trpljenja, — pravi naš Gangl. — Napredni učitelji.

— S poročstvom cele dežele se ponaša »Ljudska Posojilnica«. Do tega ona nima nobene pravice, mi ne vemo, na kakšen način bi bili prisiljeni davkoplačevalci garantirati za vratoformne zavožne kupčije zavoda one stranke, katero vodi ljudje kakor Šusteršič, Krek in Pegan. Opozarjamo napredne poslance na to, da je prišel sedaj čas povračila. Neizprosno naj se stopi tem elementom na prste, ker blizu je ona doba, ko bodo sleparije kranjskih klerikalcev rodile naravnost grozne sadove, čas, v katerem bodo verni volilci S. L. S. sprevideli, komu so zaupali svoje imetje.

— Pikanterije ljubljanskih klerikalcev. V nekem klerikalnem zavodu se večkrat dela čez uro. Tega dela se navadno udeležuje neki oženjeni klerikalni mogotec (upravni svetnik ali kaj), pomaga mu pa vedno kakšna »zauber« gospodična istega zavoda. Ne vemo, kaj dobi dotična gospodična za plačilo ali kak lep »pata-nošterček« ali pa mogoče kako dobro koritce v deželnem dvorcu, ker služba mora biti precej sitna, kajti pri vsakem takim »čezurnem delu« se zrodi, da žarnice ugasele; mogoče da nastane kak »Kurzschluß«. — Mislimo, da za danes zadostuje! Navedenega »delavnega« gospoda opozarjamo, da naj brzda nadalje svoje politične strasti, ker zna se zgoditi, da ga imenujemo s celim imenom v prihodnji še bolj delikatni zadevi!

— Misteriozna »Afrika« vzbuja v Ljubljani res posebne simpatije, posebno pri nekaterih gospodičnih in gospeh. Tako n. pr. je neka ponosna gospodična povabila nekega takega afrikanskega kavalirja na »rande« in sicer potem svoje vizitnice. Neprevidez! — Ne vemo, ali so kuriozne simpatije vsled perversnosti ali vsled pomanjkanja druge moške družbe?

— Najnovejši. Sedaj se je šele zvedelo, zakaj klerikalci ne pustijo občini gledališča. Deželni odborniki in voditelji »Eselesa« so sklenili, da za prihodnjo sezono prevzamejo sami slovensko gledališče. Kakor smo zvedeli, je sestavljen že repertor najinteresnejših iger, ki se bodo izvajale na novem slovenskem odru. Najstejemo jih samo nekaj: Otvoritvena predstava »Zlato koritce« igrajo klerikalni deželni odborniki, koritarji in dr. zavedni klerikalci. — »Sladkosti in težave zakonskega življenja« — Tone Bonaventura. — »Ljubzen za cerkvene od-pustke ali rezervistova žena«, glavna uloga Oražem iz Most. — »Polom« — upravni odborniki »Ljudske posojilnice«. — »Zavrnika v temi« pantomina — Lampe. — »Komedijanti«, igra slavna Slomškarija. — »Eulenburg na potovanju«. — »Kako izgine denar dobroteljskih zavodov« (jako učinkovito) dr. Šusteršič. — »Kdo je zločinec« — skupina klerikalnih veljakov. — »Požeruhi« — Slomškarija. — »Letički cirkus«, skupina čukov. — »Detomorilka« (naravno) — kor Marijinih devic itd. itd.

— Klerikalci za tujski promet. Bilo je od nedelje na ponedeljek že proti jutru, ko je bila neka ljubljanska kavarna polna gostov. Pri nasprotni mizi godbe je sedel nek tujec Nemec ter se zabaval z godbo. Kar nenkrat skoči k njemu znani Štefeter Juhljenc in ga prav po krščansko pozdravi s krepko zaušnico. Tulec se je vzdignil raz stol in ga za-

cueno pogledal, mislec, od kod to prihaja. Nato pa je začel protestirati proti takemu surovemu klerikalnemu postopanju, rekoč: »To je prav leno, da se s tujci tako postopa. Časopisi pa pišejo, da je v Ljubljani slab tujski promet.« Na ta svoj opravičen protest pa je dobil odgovor: »Če ne boš tih, te bom zagrabil od spredaj in zadaj (seveda je bilo to bolj po domače rečeno) in te vun vrgel.« Tulec sam, je seveda samoočebni umevno, molčal in se zopet usedel ter bil zagnan po očiščenju oca z očuhom urope-roveža. Gostje so se pa kar spogledavali in protestirali proti takemu nečuvnemu postopanju. Toraj na tak lep način vabijo razni ljubljanski klerikalci tujce v Ljubljano. Surovež se je nad njim znesel morda radi tega, ker je bil Nemec. Na katoliški shod bi bili pa lahko prišli vsi Švabi in čifuti ne da bi se jim kak las skrivil, samo da bi prinesli svile kronice in v čukarskem kroju štafazo delali. Lahko so ponosni.

— Moste, Ivan Orehek, paznik prisilne delavnice in bivši župan moščanski, bi lahko opravljal svojo službo kot paznik še dolga leta. Tako pa postopa in pase lenobo po moščanski občini. Na kožo davkoplačevalcev, pije kri in mozeg Moščanom. Klerikalci so mislili, da bode Oražem prevzel vse delo pri novi stavbi. Paznik Ivan Orehek bi postal arhitekt pri tej stavbi in vlek el mastno plačo. Naprednjaki, ki so bili nekoliko bolj previdni, so to Oražmovo nakano preprečili v toliko, da imata sedaj Oražem in Orehek govoriti pri tej stavbi ravnotoliko, kakor čevljar Vidmar, Oražem, ki je celo mislil — ko mu je vsaj splaval up po vodi, da bode vsaj napravil še nekoliko dobička pri svojem blatnem pesku, ne sme niti tega dovažati več. To je uspeh naprednjakov, da bodo v Mostah za drago šolo vendar nekaj boljše imeli. To klerikalcem seveda ni prav nič všeč, posebno pa Oražmu ne, ko je mislil, da bode iz denarja za šolo poravnal tudi sebi nekaj dolga. Naprednjaki so preprečili atentat na žep davkoplačevalcev brez razlike. Oražem je že zaprosil deželni odbor, da najame 150.000 K. Vprašanje nastane, kdo da jih bode plačal ali Oražem ali davkoplačevalci. Delati puf ni nobena umetnost in tega je Oražem tudi zmožen. Orehkova misli, da bode tudi gnile hrushke in jabolka prodajala otrokom. Pa tudi zato bodo naprednjaki poskrbeli o pravem času. Naprednjaki v Mostah ne pomenijo prav nič, zato, ker niso hoteli zlezti klerikalcem v čreva tako, kakor so to naredili socialni demokrati. Klerikalci mislijo socialne demokrate zapustiti, ker so za vsako ceno na prodaj, zato so se začeli priljavati naprednjakom. To opažamo že sedaj. Socialnih demokratov se hočejo na vsak način iznebiti, ker niso zanesljivi. Umamo pa, da se to klerikalcem ne bode posrečilo, dokler imamo v naprednem društvu tako izborne moči.

— V šolo »Glasbene Matice« se je letos vpisalo še večje število učencev kakor lani do istega časa, kar kaže veliko veselje mladine do glasbene izobrazbe.

— Slovensko lovsko društvo v Ljubljani prosi vse one, ki si žele nabaviti sliko o zadnji tekmi frmačev, da bi se mu takoj javili. Slika je izdelana v velikosti 30×40 in stane 4 krone.

— »Glasbena Matica« naznanja, da se vrši vpisovanje za brezplačni pouk v petju ljudsko-šolske mladine še ves tekoči teden vsak dan od en četrta na 5 do en četrta na 6 v pisarni »Glasbene Matice«, v nedeljo, dne 28. pa od 10—11 ure. Ob 11. uri naj se zbere vsi za petje vpisani učenci v šolski dvorani, da se razdelijo v oddelke in določijo tedenske učne ure.

— Novi 20kronski bankovci izdejo 29. t. m. in bodo imeli datum 2. januarja 1913. Sedanji 20 kronski bankovci z datumom 2. januarja 1907 se bodo vželi iz prometa in izgube zadnji dan leta 1915 sploh svojo veljavo. K temu pa opozarjamo, da naznanja uradni list besedilo, ki bo na bankovcih in tam stoji za slovenščino dvajset kron! Naj se ta napaka pravočasno popravi.

— Koncert v hotelu »Južni kolodvor«. Dne 25. septembra priredijo bivši člani orkestra »Slov. Filharmonije« koncert pod vodstvom koncertnega mojstra gosp. Bogomila Černega. Čisti dobiček je namenjen godbenikom, kateri so sedaj brez angažma. Vstopnina 60 vin. predplačila se hvaležno sprejemajo. Začetek ob 8. uri. Za obilen obisk se priporočajo bivši godbeniki »Slov. Filharmonije«.

— Včeraj zjutraj je bil izgubljen na ulici od Flogovca do Čudna 1 črevelj; kdor ga je našel, se prosi, da ga prinese v Prešernovo ulico št. 9 Fr. Zalc. na dvorišče.

— »Zgubljeni sin« se imenuje drama, ki se predvaja od 22. do 25. septembra v Kino »Idealu«. Krasnica je zadnja slika s senzacijelnim skokom v vođo. Dalje se predvaja tudi

veseloigra »Ljubavno pismo« in »Obleke ne delajo vedno ljudje«. V petek detektivska drama »Za visoko cunjo«, v soboto »Ljudje in krinke« in veseloigra »Max in Ljubezen«.

Povest srbskega vojaka.

Te dni se je vrnil v Ljubljano g. Dragutin Krstič, ki je bil pred dvema letoma stavec v naši »Učiteljski tiskarni«. Krstič je rojen Srb iz Kraljevine. Pred letom, ko se je začela vojna je bil kot stavec v Pazinu v Istri. — Tam je dobil poziv, da se mora kot srbski vojak vrniti domov branit domovino. Odšel je takoj v Belgrad, kjer je takoj nastopil svojo vojaško službo. Med tem je bila že napovedana vojna Turčiji in srbske čete so prestopile mejo.

G. Krstič nam je pripovedoval sledeče:

Naša četa se je odpeljala proti jugu, ko so že prišle prve vesti o zmagi pri Kumanovu. Na Kumanovo smo prišli šest dni po bitki. S Kumanova smo šli na Skopje in smo sledili srbski armadi, ki je prodirala proti Bitolju. V Bitolju smo ostali in smo stražili mesto, dočim so druge čete prodirale naprej. Med tem je nastalo premirje.

Božič v Bitolju.

V Bitolju smo dočakali božič. Bili so sicer veseli prazniki, ki smo jih praznovali v novo osvojeni domovini. Med vojak je bilo mnogo veselja. Vsled velikih zaprek pa nismo dobili takoj za seboj provijanta in smo tri dni živeli od — koruze. Vsak vojak je dobil perišče surove koruze, s katero je utešil svoj glad. Arnauti so tiste dni postali opasni in so se vedno bolj zbirali okoli Bitolja. Tako kljub premirju ni bilo pravega miru, da to ni delalo slabe volje. Naši poveljniki so z nami delili našo usodo in tako smo preživeli one težke dni.

Napad Arnautov.

Ravno pred božičem so se nahajšane albanske bande zopet približale iz svojih gorskih gnezda. Na božič so ob 9. uri zjutraj Arnauti napadli srbsko četo, ravno, ko je šla po živje. Razjarjeni vojaki so zagrabili orožje — nagnali so Albance v beg in vse postreljali.

Albanska gnezda.

Da bi bilo konec albanski nevarnosti je odšel kap. Snjevarič preiskat okolico. Okoli Bitolja na jug so visoki griči in na njih albanske vasi. To so taka gorska gnezda, kamor ni preje stopila noga nobenega turškega uradnika ali turškega vojaka. Tam so živeli Albanci popolnoma varno in so hodili v doline ropat. Nihče jim ni mogel do živoga. Ko so Albanci videli, da se bližajo srbske čete, so po svoji navadi razobesili bele zastave. Kapetan Sunjevarič na te prevare ni bil pripravljen. Ko se je bližal s svojo četo neki taki vasi, so nenaekrat iz hiš počile puške. Kapetan je bil ranjen v roko in v srce — in je padel mrtev. Maščevanje ni izostalo. Srbske čete so obkolile vas in kaznovala verolomstvo. Počasi so Srbi iztrebili tista orlovska roparska albanska gnezda — in je nastal pred Albanci mir.

Zamenjano ime.

(Opomba uredništva.)

Takrat se je pri nas raznesla vest, da je Krstič padel. Ker je imel pri nas v Ljubljani mnogo znancev, so vsi mislili, da je mrtev. To pa je bila pomota. Padel je Dragutin Kesič, ki je bil tudi stavec in sicer pri »Srbobranu« v Zagrebu. Krstič je bil pri oni srb. armadi, ki je šla preko Albanije v Lješ. Kesič je prišel v Lješu v roke Arnautov, ki so vsega razrezali. Zapustil je vdovo, ki živi v Zagrebu.

Hrabri VII. polk.

Krstič je služil v sedmem polku, ki se je hrabro izkazal na Kumanovu. Ta polk je v noči pred glavno bitko z bajonetom odbil sedem nasokov. Vzdržal je celo noč v krvavi ognju — in šele zjutraj je prišel od ene strani general Stepanovič od druge pa srbska baterija. Vztrajnosti in hrabrosti tega polka se je zahvaliti, da se je drugi dan bitka za Srbe tako ugodno razvila in se končala s popolno srbsko zmago. Pri tem pa je polk izgubil svojega poveljnika, Aleksandra Glisica. Ko se je namoč bitka že bližala koncu, je Glisic pozval turško četo, ki je stala nasproti, naj se uda. Turki so dvignili belo zastavo. Glisic je s par tovariši jezdil k turškemu poveljniku in in ko je stopil s konja ter hotel podati turškemu poveljniku roko, je ta potegnil revolver, ki ga je skrival v rokavu — in je Glisica ustrelil. Nastal je krvav boj — iz katerega je ostalo malo Turkov živih. Turški poveljnik je bil

ranjen in je pozneje prišel v Beograd. Kapetan VII. polka je bil vjet in je prišel kot ujetnik v Solun, kjer so ga osvobodili Grki. Sedaj je major. — Sedanji poveljnik VII. polka je Mihaljo Ristić. On je po smrti poveljnika Glišića prevzel poveljstvo in ga je vodil v Bitoli in pozneje na boljih ob Bregalnici. Pod njim se je bojeval tudi Krstić.

(Konec jutri.)

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

SRBIJA RABI MANDAT?

Beograd, 23. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«). Kakor vse kaže, dobi Srbija od evropskih velikih sil mandat, da sama in na način, ki se njej zdi najprimernejši, napravi v Albaniji red, ker velike sile bi nočele nakopati na glavo te skrbi. Srbska vlada je namreč ponovno opozorila velike sile, da arnautski napadi nimajo lokalnega pomena, temveč da so skrbno pripravljeni in organizirani, da so arnautske čete zelo številne, da jih vodi osebno albanski vojni minister Isa Boljetinac s pomočjo bolgarskih oficirjev in da so Arnauti oboroženi z najmodernejšimi puškami, ki so avstrijski fabri-

kat. Srbska vojna uprava je radi teh organiziranih arnautskih napadov morala močno pomnožiti svoje obmejne posadke, ki se nahajajo že več dni v pravem boju z arnautskimi četami in ker je tak položaj resnično nevzdržen, so začele velike sile premišljati, ako ne bi kazalo dati Srbiji mandat, da sama uredi zadevo z Arnauti po svoji preudarnosti.

Države trozveze, seveda, ne bi bile za to, ali sile trojnega sporazuma čisto resno razpravljajo to vprašanje in cela zadeva postaja vedno bolj splošno evropska, kar je tudi čisto pravilno, ker Evropa je Albanijo ustvarila in je odgovorna za razmere, ki so sedaj nastale zato, ker so Arnauti dobili priliko delati kar hočejo. Evropa je dolžna napraviti v Albaniji mir in red, ali pa pooblastiti Srbijo, da ona to stori v njenem imenu.

Srbska vlada ne želi, da bi dobila tak mandat, ker jo bo pacifikacija Albanije preveč stala in bi rajše videla, da to nalogo prevzamejo na sebo velike sile, ki so Albanijo ustvarile. Ali vsekakor prevzame Srbija rajše tudi to neprijetno nalogo, kakor da bi trpela večne obmejne boje z albanskimi roparji, ali naravna posledica njene oborožene akcije v Albaniji bi bila taka sprememba mej, ki bi Srbiji konverirale in bi enkrat za vselej onemogočile arnautske napade.

Vsekakor stopajo dogodki ob srbsko - albanski mej v ospredje evropskega interesa in evropska diplomacija bo imela radi Albanije še velike skrbi.

VAŽNI UKREPI SRBSKE VLADE.

Beograd, 23. septembra. Včeraj zvečer in danes dopoldne se je vršil pod predsedstvom kralja Petra ministrijski svet, ki se je pečal z vprašanjem vzpostave mira ob srbsko-albanskimi mejah in se posvetoval o sredstvih zavrnjenja Albancev čez mejo.

Sklenjeno je bilo, da se vpokliče en del rezervistov in da se čete takoj odpošlje na albansko mejo.

SRBSKA VLADE NAZNAJNA SVOJE UKREPE VELESILAM

Beograd, 23. septembra. Srbska vlada je potom svojih zastopnikov velesilam podala natančno poročilo o neprestanih vpadih kot tudi o sredstvih, s katerimi misli vzpostaviti mir in red v albanski deželi.

Poročilo o vpadu pri Dibri je povzročilo povsod veliko razburjenje.

ALBANSKI.

Beograd, 23. septembra. Poročila o mejnih nemirih so povsod povzročila veliko razburjenje. V Tuzi so Albanci napadli čudovito malo črnogorsko posadko 60 mož in jo pregnali. Zdi se, da se Albanci še sedaj drže v Tuzi.

OBETAJO SE DIPLOMATIČNI ZAPLETJAJI.

Pariz, 23. septembra. Depeša »Temps« iz Beograda poroča, da se obetajo diplomatski zapletljaji. Se-stava komisije, ki ima določiti albansko mejo proti Srbiji, se srbski vladi ni uradno naznanila. Tudi poslednji sklepi londonske konference se niso Srbiji naznanili.

Ako se južnega in zapadnega brega Ohiidskega jezera ne izroči Srbiji, tedaj bodo tam vedno nemiri, ki jih Srbija tudi ne namerava trpeti.

BOSNA.

Sarajevo, 23. septembra. Kljub temu, da so srbski poslanci odložili svoje mandate, vlada vendar ne namerava razpustiti deželne zbornice in se ne pečati z volilno reformo. Temveč vlada hoče počakati, kako se bodo razmere razvile v stranki sami.

ZA BLAZNICO NAMENJENO POSLOPJE JE POGORELO.

London, 23. septembra. V Liverpoolu so sufražetke zažgale za blaznico namenjeno javno poslopje (menda iz strahu, da je stavba za nje namenjena). Škoda znaša 80.000 pi-sterlingov.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Dva mlada psička (1 japonski nagec) se ceno proda. Marije Terezije cesta 6, pritičje. 911-2.

Dva dljaka se sprejmeta na dobro hrano in stanovanje ter tudi brez hrane. Stari trg, št. 3. II. 920-1

Šivalni stroj »Singer« se ceno proda. Poljanska cesta št. 47, pritičje. 916-1

Mesečna soba s posebnim vodom se odda s postrežbo za 18 K mesečno. Križevniška ulica št. 2, pritičje. 915-1

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6
priporoča posetnice, kuverte, račune, trgovska pisma itd. itd.

Cevljarska pomočnika

enega oženjenega, sprejme v stalno delo takoj L. Šajn, čevljarski mojster v Ilirski Bistrici.

V hotelu »Tivoli« se odda nekaj

lepih mesečnih sob

po zmerni ceni.

Dva čevljarska pomočnika

sprejme takoj v službo
Ivan Janša, Radovljica.

FRAN KRAIGHER

krojaški mojster

Gospodska ulica št. 5

se priporoča slavnemu občinstvu za naročila vsakovrstnih oblek po meri. — Inozemskega in domačega blaga veeno na izbero. — Sprejema tudi izdelovanje oblek in popravila. — Cene zmjerne. — Izdeluje vsakovrstne svetovno znane gumbe iz svil in blaga, trpežne tudi za eksport po morju. 229

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebnih za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Teodor Kunc

Prešernova ulica št. 5, I. nadstropje.

Damski modni salon

za angleška in francoska
delo se priporoča.

Hiša s prodajalno

poleg Ljubljane

se odda v najem, eventualno proda. Pripravniki prostori za prodajo vina in trgovino z deželnimi pridelki. Natančneje pri F. Cvek, Kamnik.

Trgovskega sotrudnika

ki je več železninske in špecerijske stroke, slovenščine in nemščine ter ima veselje do potovanja, sprejme proti dobri plači veletrgovina. Ponudbe pod »Potnik« na »Prvo anončno pisarno«.

Simon Praprotnik

Jenkova ulica 7.

priporoča slavn. občinstvu svojo veliko zalogo ledenikov, vrtnih :: miz, stolov :: in sploh vsa v mi-zarsko obrt spadajoča dela.

Delo solidno, zmerno

cene, postrežba točna.

Ceniki se pošiljajo

franko in zastonj.

Plošče preje K 4—

sedaj samo K 1-95.

Velikanska zaloga

gramofonov!

Zahtevajte cenike.

K

1-95

K

25 cm velike, dvo-

stranske, priznane

najboljših znamk

prodajam radi velike

zaloge pod last. ceno

Ljubljana, Stari trg št. 9.

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborna upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Odlikovana tovarna jesiha.

Trst - Luigi Salvador - Trst

Ustanovljena leta 1841.

Ulica Casimiro Donadoni 16, — Telefon šte. 788.

Naslov za pisma: Luigi Salvador, Trst, poštni predal.

Edina tvornica s patentiranim avtomatičnim sistemom. Najznamenitejša na Primorskem.

Posebnost: Naravni jesihi iz belega in rdečega vina ter naravni jesihi iz čistega alkohola z akonske.

Vsled avtomatičnega proizvodnje, ki je mnogo cenejši od ročnega dela, mi je mogoče postreči svojim odjemalcem z izdelkom, ki je neprekosljiv glede dobrote in nizke cene.

Naročbam se prilaga pismeno jamstvo, da odgovarja izdelek popolnoma hranilni svrhi; ne zahtevam pošiljem vzorce in cene.

V važnejših mestih iščem zastopnike.

Modni salon Stuchly-Maschke

3 Ljubljana, Židovska ulica 3

priporoča cenj. damam tu in na deželi svojo bogato zalogo

- zimskih klobukov in športnih čepic -

za dame in deklice po najnižji ceni.

Popravila točno in ceno. Žalni klobuki vedno v zalogi.

Priznana dobro blago — nizke cene.

Ne. VIII. 207/13/2.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani sta po prošnji lastnika g. Josipa Tribuča, posestnika na Glincah št. 37, naprodaj po javni dražbi hiši št. 20 in 116 na Glincah »pri Bobenčku«, tvoreči vl. št. 499, d. o. Vič, za kateri se je ustanovila izključna cena v zneskih 20.000 K za hišo št. 20 in 10.000 K za hišo št. 116 na Glincah.

Dražba se bo izvršila v soboto, dne 27. septembra 1913, ob 9. uri dopoldne na licu mesta na Glincah.

Dražbeno izkupilo je plačati na roki prodajalca.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri c. kr. notarju Iv. Plantanu v Ljubljani, kot sodnem komisarju.

Ljubljana, dne 13. septembra 1913.

Ivan Plantan

c. kr. notar kot sodni komisar.

Povečanje portala v najmodernejšem stilu!

v parterju in v I. nadstr. sedanjega lokala,

ter za celo fronto hiše (G. Simonetti)

Mestni trg 6, da bo mogoče, z elegantnim

aranžiranjem izložb, vsaki čas prepričati

cenj. odjemalce o moji najpolnejši izbiri

v konfekciji za dame, gospode, dečke in

deklice.

Radi ogromne zaloge oddajam blago

pod lastno ceno, še pred sezono!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Del. glavica:

8,000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad K 1,000.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Poslovalnica „Prve ces. kr. avstrijske državne razredne loterije“.